luftvägsregistret

Utdrag ur årsrapporten 2018

Du har i din hand ett utdrag ur den nionde årsrapporten från Luftvägsregistret. Vi tänker på miljön och har därför tryckt upp den fullständiga rapporten endast i en mycket begränsad upplaga.

Vi visar några intressanta resultat från 2018 års rapport. Rapporten i sin helhet kan läsas på nätet: *https://lvr.registercentrum.se*

Vill ni ha hjälp med att styra och förbättra er verksamhets astma- och KOL-vård? Anslut er till Luftvägsregistret! Hjärtligt välkomna att kontakta oss på *luftvagsregistret@registercentrum.se*

Trevlig läsning
Ann Ekberg-Jansson
Registerhållare

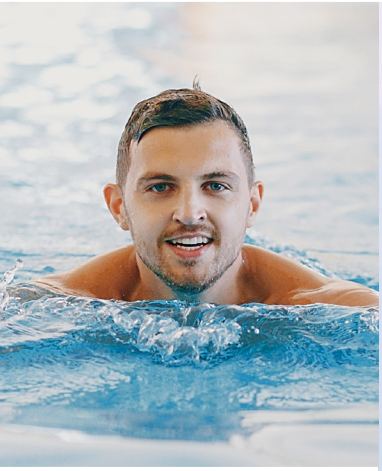

Astma hos barn och ungdomar
Totalt registrerades cirka 15 200 barn och ungdomar (< 17 år) under 2018. Bland årets resultat kan framhävas att frekvensen utförda spirometrier är lika hög som på vuxensidan. Avseende astmakontroll mätt med ACT har 80 % av astmatikerna under 12 års ålder som går i primärvården god astmakontroll (ACT > 20), jämfört med 78 % i specialistvården. I gruppen 12–17 år är andelen välkontrollerade lägre – 74 % respektive 72 %. Viktigt fynd är att nästan 30 % av astmatikerna under 18 års ålder har en okontrollerad sjukdom.

Registret växer

Vi kan glädjande konstatera att även 2018 varit ett framgångsrikt år för Luftvägsregistret med en påtaglig ökning av totala antalet patienter (> 220 000), registreringar (> 730 000) och deltagande enheter (> 770). Samtliga landsting är anslutna sig till Luftvägsregistret. Registrets täckningsgrad fortsätter att öka snabbt!

Figur 1. Kumulativt antal unika patienter med astma och/eller KOL som har registrerats i Luftvägsregistret under åren 2014–2018, manuellt registrerade, registrerade med direktöverförda data samt totalt.

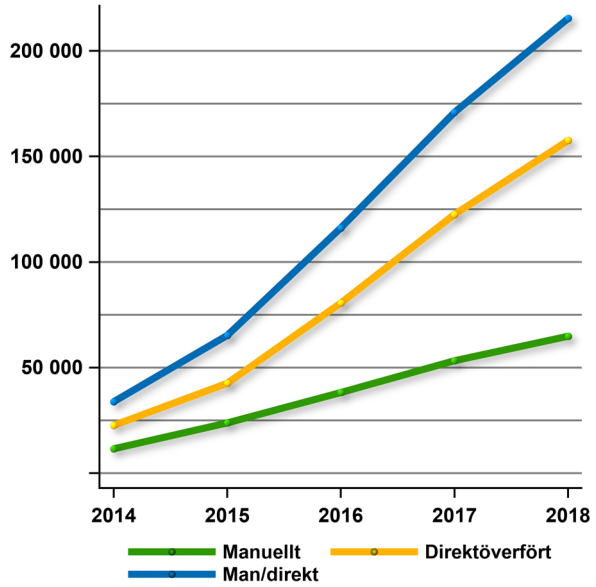

* Direktöverförda data överförs med latens (15 månader). Därför kan denna siffra förväntas stiga. Detta redovisas i nästa årsrapport.

Figur 2. Kumulativt antal registreringar av patienter med astma och/eller KOL i Luftvägsregistret under åren 2014–2018, manuellt registrerade, registrerade med direktöverförda data samt totalt.

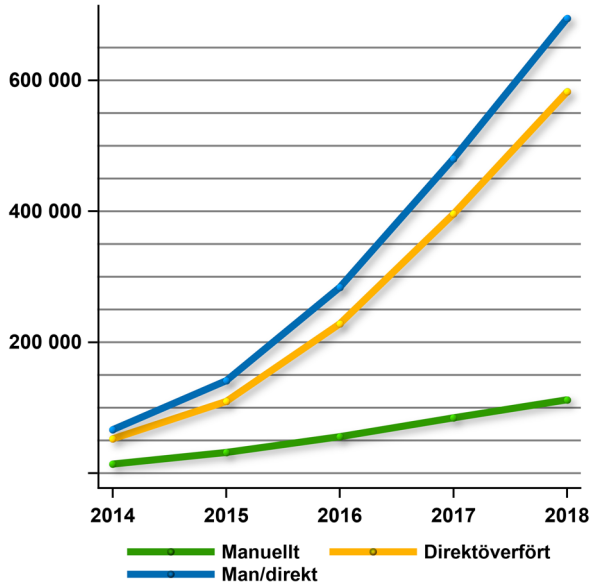

* Direktöverförda data överförs med latens (15 månader). Därför kan denna siffra förväntas stiga. Detta redovisas i nästa årsrapport.

Uppskattad täckningsgrad för astma

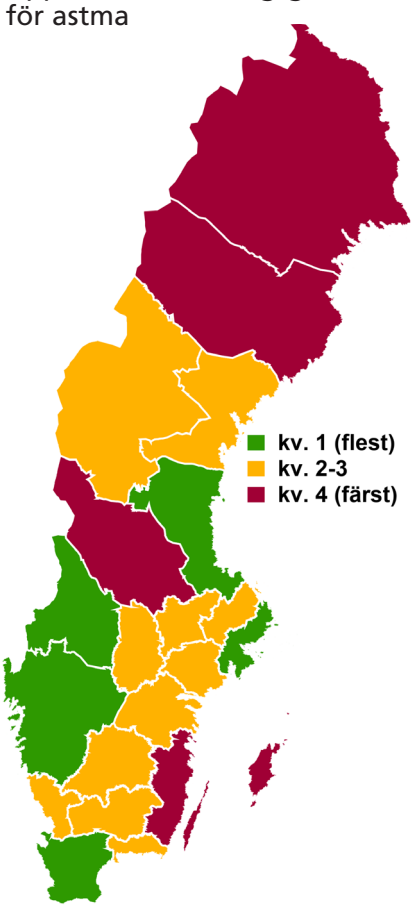

Uppskattad täckningsgrad för KOL

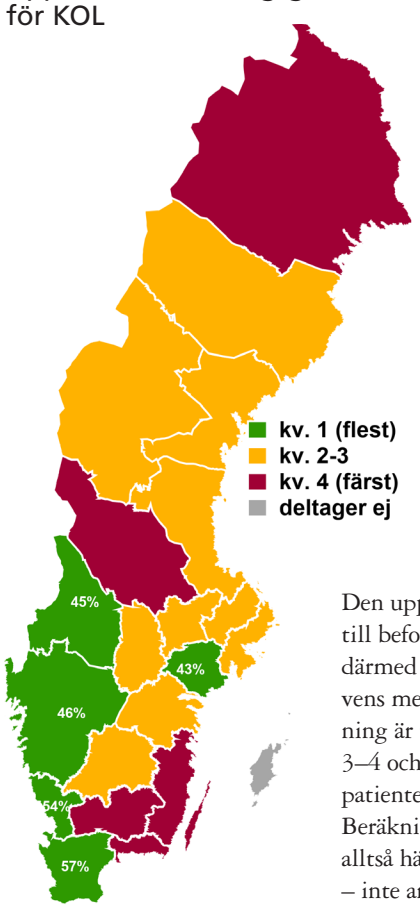

Den uppskattade täckningsgraden för astma relateras till befolkningsunderlaget i respektive område, och därmed visar figuren relationer i rapporteringsfrekvens mellan olika geografiska områden. Vid beräkning är täljaren antal KOL-patienter med stadium 3–4 och nämnare uppskattat antal förväntade KOL-patienter med stadium 3–4 och en ålder över 45 år. Beräkningen av täckningsgraden av KOL i kartan tar alltså hänsyn till förmodad prevalens i befolkningen – inte antalet diagnostiserade patienter.

Sjukdomskontroll vid astma – 70 % har god kontroll

Användandet av ACT (Asthma Control Test) har ökat ytterligare 2018. Totalt uppvisar cirka 70 % god kontroll i både primär som specialistvård. Det innebär dock att 30 % av patienterna i registret har okontrollerad astma enligt ACT. Här föreligger med hög sannolikhet ett stort behov av ett strukturerat förbättringsarbete för att öka astmakontrollen.

Figur 10. Andel patienter med god astmakontroll (ACT > 19) totalt samt per åldersgrupp och kön inom primärvård respektive specialistvård.

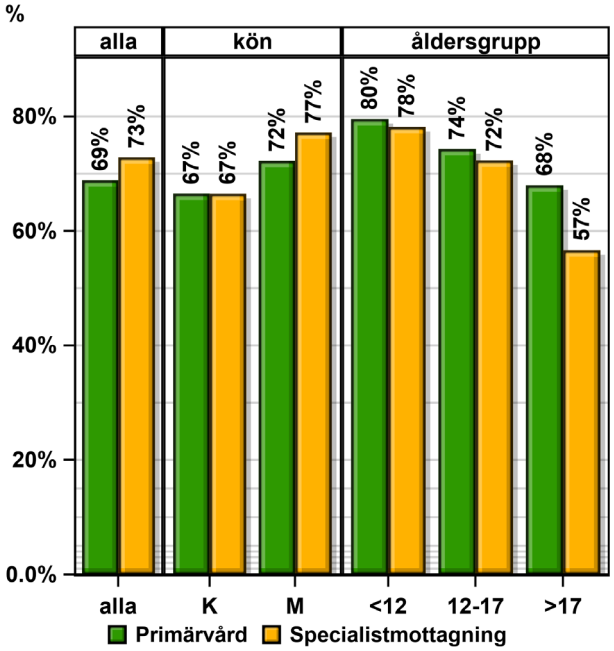

Sjukdomskontroll vid KOL – sämre ju svårare sjukdom

Andelen med höga CAT-poäng (≥ 10) i primärvården är 64 % och i specialistvården 91 % utan någon skillnad mellan kvinnor och män. Figuren visar också andelen patienter med CAT ≥ 18. Som förväntat ökar andelen med höga poäng med ökande spirometriskt stadium, vilket gäller såväl kvinnor som män.

Figur 30. Andelen KOL-patienter CAT ≥ 10 respektive ≥ 18, samt svarsfrekvens för denna fråga.

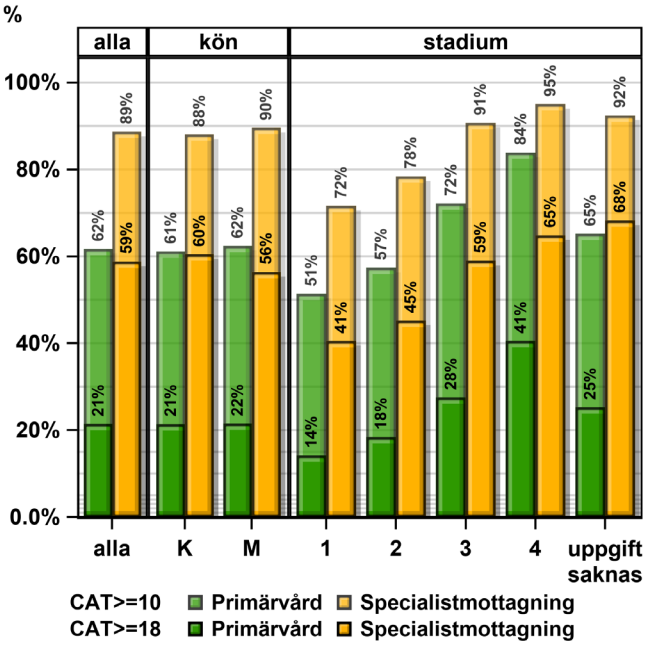

Patientutbildning vid astma och KOL – når Socialstyrelsens målvärde!

Totalt har cirka 95 % av alla patienter genomgått någon form av patienetutbildning. Socialstyrelsens målvärde (> 80 %) är uppnådd inom såväl primär- som specialistvård.

Figur 14. Andel patienter som har genomgått patientutbildning, totalt samt per åldersgrupp och kön inom primärvård respektive specialistvård.

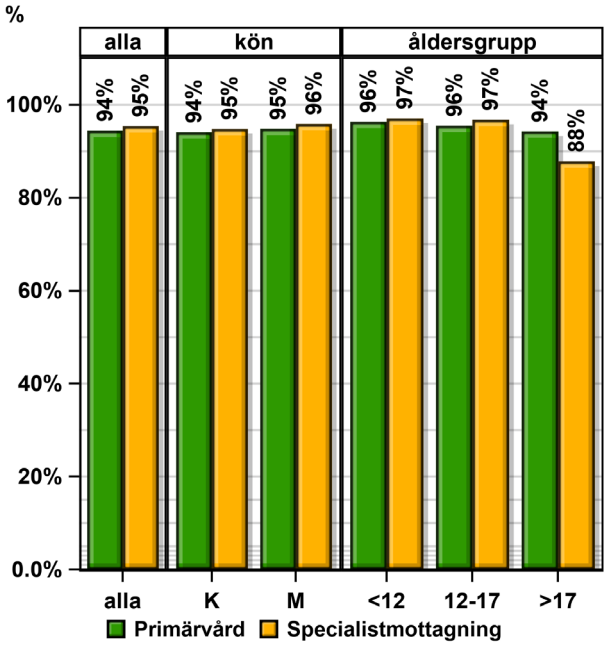

Totalt har cirka 90 % av alla patienter genomgått någon form av patientutbildning, vilket är en ökning jämfört med föregående år. Socialstyrelsens målvärde (> 80 %) är uppnådd såväl i primärvården som i specialistvården.

Figur 35. Andel patienter som har genomgått patientutbildning, totalt samt per åldersgrupp och kön inom primärvård respektive specialistvård bland de manuella registreringarna.

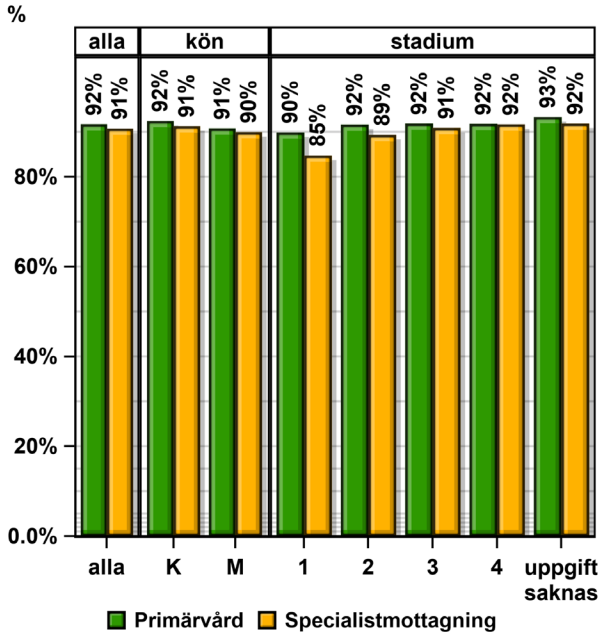

Returadress:
Kerstin Fjällman Schärberg
Luftvägsregistret/FoU
Halland sjukhus Varberg
Box 310
432 37 Varberg

Rökning vid såväl astma som KOL är ett fortsatt problem

För KOL är den totala andelen rökare 36 %. Andelen är betydligt högre i primärvården (37 %) än i specialistvården (25 %). För astma är den totala andelen rökare vuxna, > 17 år omkring 13 %. Andelen är likvärdig i primärvården och specialistvården.

Av vuxna rökare i primärvården har 36 % erbjudits rökavvänjning, i specialistvården 43 %. Av rökande astmatiker i 12–17 årsåldern har endast hälften erbjudits hjälp att sluta röka. I primärvården har 68 % av aktiva rökare erbjudits rökavvänjning, i specialistvården 50 %.

Folkhälsoinstitutet anger frekvensen dagligrökare i Sverige (2016) till 10 % bland kvinnorna och 8 % bland männen (i åldern 16–84 år). För både astma och KOL är det viktigt att man inte röker då detta försämrar såväl prognos som behandlingseffekter. Rapporten visar tyvärr på att andelen rökare är fortsatt hög i diagnosgrupperna. Särskilt illa ställt tycks det vara bland patienter som har KOL i primärvården. Detta visar på ett fortsatt behov av rökavvänjningsstöd för dessa patientgrupper.

Figur 4. Andel rökare (inkluderande dem som har slutat röka för mindre än ett halvår sedan) per åldersgrupp inom primärvård respektive specialistvård. "Alla" och "kön" representerar endast vuxna (> 17 år).

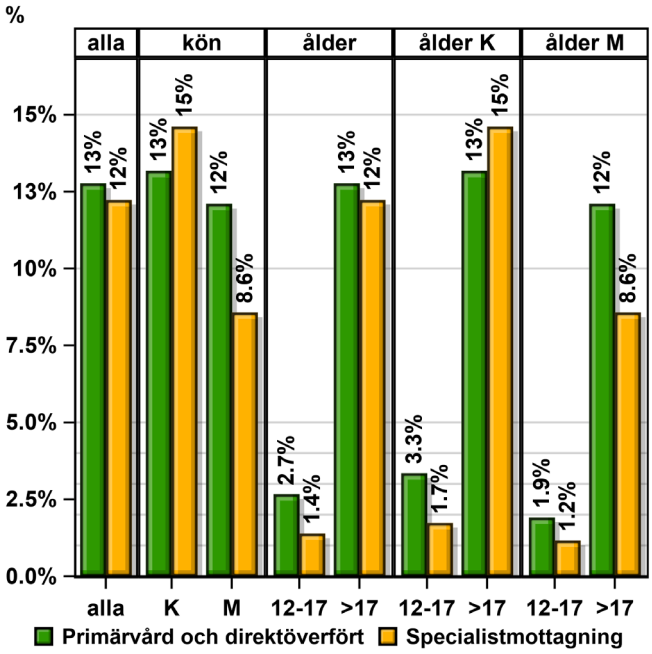
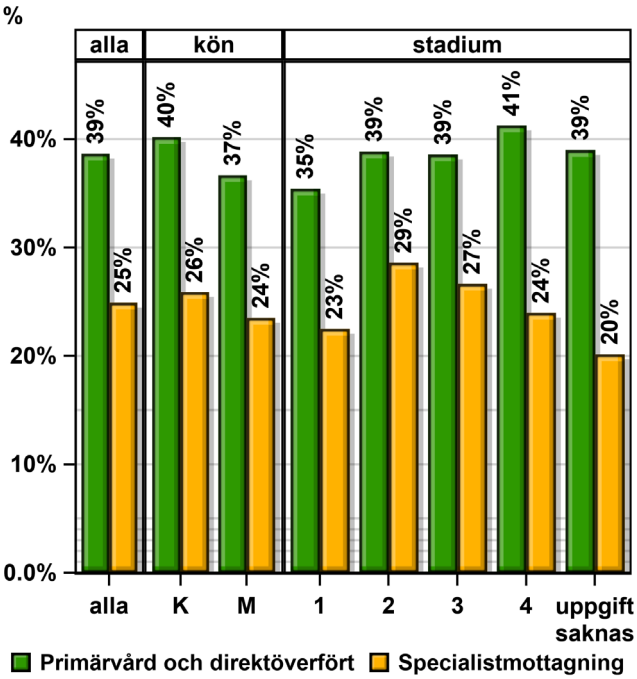
Figur 21. Svarsfrekvens för rökning samt andel rökare (inkluderande dem som har slutat röka för mindre än ett halvår sedan) totalt samt per åldersgrupp och kön inom primärvård respektive specialistvård.